

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Гарант освітньої програми

Наталія ВЕРНЮК

" 20 " 08 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ТА ВИТРАТАМИ»**

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»

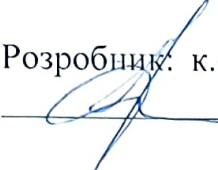
Спеціальність: D3 «Менеджмент»

Освітня програма: Менеджмент

Факультет: Менеджменту

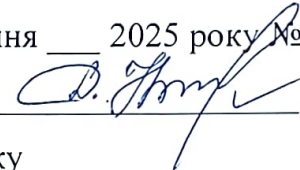
Умань – 2025 рік

Робоча програма з дисципліни «Управління ресурсами та витратами» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності ДЗ «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент». Умань: Уманський НУ, 2025. 15 с.

Розробник: к.е.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
 Людмила МАЛЮГА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

Протокол від " __19__ " __серпня__ 2025 року № __1__

Завідувач кафедри Діана НАГЕРНЮК

" __19__ " __серпня__ 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від " __20__ " __серпня__ 2025 року № __1__

Голова Марина ГОМЕНЮК

" __20__ " __серпня__ 2025 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність D3 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	3-й
		Семестр	
		6-й	6-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма «Менеджмент»	26 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		66 год.	108 год.
		Вид контролю:	
	екзамен		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств змушує підприємців та менеджерів до пошуку ефективних методів управління господарською діяльністю. Це зумовлює потребу у формуванні ефективних систем управління виробничо-господарською діяльністю вітчизняних підприємств. Показником успішної роботи підприємств є наявність прибутку, зростання обсягів виробництва та забезпечення конкурентоспроможної продукції.

У процесі виробництва підприємства використовують матеріальні, грошові і трудові ресурси, виробниче споживання яких формує витрати виробництва. Розмір витрат є основним чинником для оцінювання ефективності діяльності підприємства, а також значно впливає на формування фінансового результату підприємства. Тому стабільність і розвиток будь-якого суб'єкта підприємництва на конкурентному ринку залежатиме, передовсім, від створення ефективної системи управління ресурсами і витратами. Для формування такої системи необхідно визначити її структуру, що повинна містити складові (елементи) які взаємодіють між собою відповідно до поставлених завдань.

Метою навчальної дисципліни «Управління ресурсами та витратами» є формування системи знань у сфері управління ресурсами і витратами згідно з існуючим законодавством в умовах розвитку ринкової економіки, з організації та функціонування управління ресурсами і витратами, ознайомлення з реалізацією досвіду в Україні та в інших країнах з подальшим його використанням у практичній діяльності.

Завданнями дисципліни є:

- дати загальне уявлення про управління ресурсами і витратами.
- показати процеси прогнозування і поточного планування витрат.
- визначити розміри витрат на різних стадіях життєвого циклу продукції.
- обґрунтувати взаємозв'язок між витратами та якістю продукції.
- визначити вплив організації матеріального забезпечення та витрат на виробництво продукції.
- визначати роль ризиків при управлінні ресурсами і витратами та заходи їх подолання.
- висвітлити проблему управління ресурсами і витратами і на цій основі сформулювати конкретні методи.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: викладання дисципліни базується на знаннях дисциплін фундаментальної і професійної та практичної підготовки, таких як: «Статистична діагностика організації», «Управлінська економіка», «Менеджмент», «Управлінський облік», «Управлінський аналіз».

Таблиця 2.1

**Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що
формується під час вивчення навчальної дисципліни
«Управління ресурсами та витратами»**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 4	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
ЗК 8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
		ПРН 11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
СК 1	Здатність визначати та описувати характеристики організації.	ПРН 4	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
СК 2	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища	ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
СК 12	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення	ПРН 4	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
		ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Управління ресурсами та витратами», наведено в табл. 2.2, 2.3.

Таблиця 2.2

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною
дисципліною «Управління ресурсами та витратами»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні знання, набуті в процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	Активна участь у розгляді лекційного матеріалу Обговорення лекційного матеріалу Міні-лекція	Усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль
1.2	Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Презентація за темою заняття Підготовка і захист реферативного матеріалу	
2	Уміння:		

2.1	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Активна участь у розгляді лекційного матеріалу Обговорення лекційного матеріалу Міні-лекція Презентація за темою заняття Підготовка і захист реферативного матеріалу	Усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.
3	Комунікація:		
3.1	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Активна участь у розгляді лекційного матеріалу Обговорення лекційного матеріалу Міні-лекція Презентація за темою заняття	Усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.
3.2	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Рольові ігри Підготовка і захист реферативного матеріалу	
4	Відповідальність і автономія:		
4.2	Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	Активна участь у розгляді лекційного матеріалу Обговорення лекційного матеріалу Міні-лекція Презентація за темою заняття Підготовка і захист реферативного матеріалу	Усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних завдань, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.

Таблиця 2.3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Управління ресурсами та витратами»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 4	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень	Активна участь у розгляді лекційного матеріалу Обговорення лекційного матеріалу Міні-лекція Презентація за темою заняття Підготовка і захист реферативного матеріалу Для активізації навчального процесу передбачено застосування самонавчання через Moodle.	Усне опитування, тестування, розв'язування завдань, вправ, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, бібліографії, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.
ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень	Активна участь у розгляді лекційного матеріалу Обговорення лекційного матеріалу Міні-лекція Презентація за темою заняття Підготовка і захист реферативного матеріалу Для активізації навчального процесу передбачено застосування самонавчання через Moodle.	Усне опитування, тестування, розв'язування завдань, вправ, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекцій, бібліографії, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.

ПРН 11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.	Активна участь у розгляді лекційного матеріалу Обговорення лекційного матеріалу Міні-лекція Презентація за темою заняття Підготовка і захист реферативного матеріалу Для активізації навчального процесу передбачено застосування самонавчання через Moodle.	Усне опитування, тестування, розв'язування завдань, вправ, підготовка та представлення презентацій, рефератів, міні-лекції, бібліографії, складання комплексного кросворду, виконання модульних контрольних заходів, підсумковий контроль.
--------	--	---	--

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ І ВИТРАТАМИ

Тема 1 Теоретичні засади управління ресурсами підприємства

Роль та напрямки ресурсної політики підприємства. Сутність, зміст та класифікація ресурсів. Необхідність та сутність управління ресурсами.

Тема 2 Особливості системи управління витратами

Поняття про систему управління ресурсами і витратами. Сутність процесу управління ресурсами і витратами. Системність в управлінні ресурсами і витратами. Завдання, функції системи управління витратами та умови її ефективності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПОНЯТТЯ РЕСУРСІВ ТА ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 3 Витрати виробництва та підприємницький прибуток

Економічна сутність операційних та виробничих витрат. Особливості бухгалтерського обліку витрат та економічні витрати. Підприємницький прибуток та чинники, що впливають на нього.

Тема 4 Економічна сутність матеріальних ресурсів та особливості управління ними

Сутність матеріальних ресурсів підприємства. Система показників їх використання. Організація процесу управління матеріальними ресурсами. Процес управління запасами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КАЛЬКУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 5 Бюджетування як система планування діяльності організації

Цілі, завдання та процес бюджетування. Склад операційних бюджетів. Склад фінансових бюджетів

Тема 6 Калькулювання собівартості та види кошторису витрат

Поняття та види калькуляції. Методика калькулювання собівартості. Позамовний кошторис витрат. Попроцесний кошторис витрат. Інші методи калькулювання витрат на підприємстві.

Тема 7 Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів

Роль і види контролю в управлінні виробничими затратами. Контроль витрат відповідно до концепції за центрами відповідальності.

4. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ ТА ВИТРАТАМИ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління ресурсами і витратами										
Тема 1. Теоретичні засади управління ресурсами підприємства	18	4	4	–	10	20	2	–	–	18
Тема 2. Особливості системи управління витратами	18	4	4	–	10	17	–	2	–	15
Разом за змістовим модулем 1	36	8	8	–	20	37	2	2	–	33
Змістовий модуль 2. Поняття ресурсів та витрат підприємства										
Тема 3. Витрати виробництва та підприємницький прибуток	18	4	4	–	10	17	2	–	–	15
Тема 4. Економічна сутність матеріальних ресурсів та особливості управління ними	19	4	6	–	9	17	2	–	–	15
Разом за змістовим модулем 2	37	8	10	–	19	34	4	0	–	30
Змістовий модуль 3. Калькулювання та контроль витрат підприємства										
Тема 5. Бюджетування як система планування діяльності організації	17	4	4	–	9	17	–	2	–	15
Тема 6. Калькулювання собівартості та види кошторису витрат	17	4	4	–	9	17	2	–	–	15
Тема 7. Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	13	2	2	–	9	15	–	–	–	15
Разом за змістовим модулем 3	47	10	10	–	27	49	2	2	–	45
Усього годин	120	26	28	–	66	120	8	4	–	108

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми та заняття	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління ресурсами і витратами			
1	Тема 1 Теоретичні засади управління ресурсами підприємства	4	–
2	Тема 2 Особливості системи управління витратами	4	2
Змістовий модуль 2. Поняття ресурсів та витрат підприємства			
3	Тема 3 Витрати виробництва та підприємницький прибуток	4	–
4	Тема 4 Економічна сутність матеріальних ресурсів та особливості управління ними	6	–
Змістовий модуль 3. Калькулювання та контроль витрат підприємств			
5	Тема 5 Бюджетування як система планування діяльності організації	4	2
6	Тема 6 Калькулювання собівартості та види кошторису витрат	4	–
7	Тема 7 Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	2	–
Всього:		28	4

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми та заняття	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади управління ресурсами і витратами			
1	Тема 1 Теоретичні засади управління ресурсами підприємства	10	18
2	Тема 2 Особливості системи управління витратами	10	15
Змістовий модуль 2. Поняття ресурсів та витрат підприємства			
3	Тема 3 Витрати виробництва та підприємницький прибуток	10	15
4	Тема 4 Економічна сутність матеріальних ресурсів та особливості управління ними	9	15
Змістовий модуль 3. Калькулювання та контроль витрат підприємств			
5	Тема 5 Бюджетування як система планування діяльності організації.	9	15
6	Тема 6 Калькулювання собівартості та види кошторису витрат	9	15
7	Тема 7. Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	9	15
Всього:		66	108

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для вивчення дисципліни «Управління ресурсами та витратами» використовуються такі методи навчання: лекції, які включають бесіди і презентації, практичні заняття, семінари, консультації з викладачами, самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle.

Завдяки оптимально обраним формам і методам навчання й викладання забезпечується досягнення заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Лекційні заняття носять інтерактивний науково-пізнавальний характер і забезпечують теоретичне підґрунтя дисципліни «Управління ресурсами та витратами», розкривають зміст основних понять та методів. Практичні заняття передбачають використання теоретичного матеріалу для обговорення дискусійних питань, розв'язання та аналізу задач. Поширеними є ситуаційні та розрахункові завдання, підготовка презентацій. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється через університетське модульне середовище освітнього процесу Moodle.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Рейтингова система оцінювання, яка передбачає усне і письмове опитування; поточний контроль; презентація науково-дослідних робіт; екзамен.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для

виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, передати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ при формі контролю «екзамен» «Управління ресурсами та витратами» (денна та заочна форма навчання)

Поточний (модульний) контроль							Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	100
10	10	5	5	20	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену та курсової роботи
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Управління ресурсами та витратами» включає:

- освітню програму;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- плани практичних занять і методичні рекомендації щодо їх проведення;

Малюга Л.М. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з дисципліни «Управління ресурсами та витратами» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності ДЗ «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент». Умань: Уманський НУС. 2025. 20 с.;

– завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання:

Малюга Л.М. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Управління ресурсами та витратами» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності ДЗ «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент». Умань: Уманський НУС. 2025. 14 с.;

- засоби діагностики знань та умінь студентів;
- завдання для підсумкового контролю знань;
- рекомендована література.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Верига Ю., Кулявець Н., Карпенко Є., Соболев Г. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.

2. Войнаренко М.П. Управління матеріально-технічним забезпеченням: Менеджмент постачально-збутових процесів: Навч. Посібник. Хмельницький: ХДУ, 2013. 111с.

3. Гой І, Смелянська Т. Підприємництво. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 368с.
4. Данилко В. К. Управління витратами : навч. посіб 2-е вид. К. Каравела, 2018. 216с. 7. Латишева О. В. Управління витратами та ціноутворення: теорія та практика : підручн. Краматорськ. ДДМА. 2018. 375 с
5. Іванюта П. В., Лугівська О. П. Управління ресурсами та витратами: навч. посібник; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Іванюти. Київ : Центр навчальної літератури, 2015.
6. Марченко, В. М. Управління витратами. Курс лекцій: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка». КПП ім. Ігоря Сікорського, 2025. 270 с.
7. Матвєєва Н. М., Славута О. І. Управління витратами: навч. Посібник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 157 с.
8. Податковий Кодекс України: Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
9. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.91р. № 1023-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
10. Сухоруков А. І. Управління матеріальними ресурсами: Навч. Посібник. Інститут муніципального менеджменту та бізнесу. К. : ІММБ, 2016. 65с.
11. Чигасов С. Г. Управління затратами підприємства. Національна академія держ. податкової служби України. Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2016. 130с.
12. Управління витратами на підприємстві : навч. посібник / Під ред. Г. А. Краюхіна. Київ : Вид-во «Бізнес-преса», 2019. 276 с.
13. Шепель Т.В., Комліченко О.О., Живець А.М. Основи підприємницької діяльності : навчальний посібник. Одеса: ОЛДІ ПЛЮС. 2022. 308с.

Допоміжна

1. Лещук В., Кравчук О. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 504 с.
2. Малюга Л.М., Загороднюк О.В. Антикризове управління підприємствами готельно-ресторанної сфери. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. 2020. № 96. С. 131-140
3. Малюга Л.М., Загороднюк О.В. Конкурентоспроможність підприємств ресторанного бізнесу. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. №2 (25). С. 241-245. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua>
4. Малюга Л.М., Загороднюк О.В., Терещук Н.В. Формування цінової політики готельних підприємств. *Інфраструктура ринку*. Вип. 53, 2021. С.51-55. URL: <http://www/market-infr.od.ua>
5. Малюга Л.М., Гоменюк М.О., Пархоменко Л.А. Статистика обліку доходів і витрат в управлінні підприємствами сфери обслуговування. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2146>
6. Пархоменко Л. А., Малюга Л. М., Фротер О. С., Нижник І. О. Управління витратами як резерв для підвищення ефективності діяльності

підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9754>

7. Підопригора Ю.А. Якість та відповідність продукції нормативним документам: принципи організації. *Наукові нотатки*, 2021, 71. С. 29-34.

8. Семенов В. Стандарти ISO серії 9000 як основа формування систем управління якістю на підприємствах сфери послуг. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*, 2020, 3 (72). С. 121-134.

9. Kozhukhivska R., Kovalenko G., Kyryliuk I., Maliuga L., Podzihun S., Sokovnina D. (2020). Competitiveness as a Basis for Tourism Development. Proceedings of the 35rd Conference, IBIMA 2020: 1-2 April 2020, 2020, Seville, Spain. P.1585-1591 Available at: <https://ibima.org/accepted-paper/competitiveness-as-a-basis-for-tourism-development/>

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Економічний дискусійний клуб. URL: <http://edclub.com.ua/>

3. Система якості НАССР. URL: <https://certificant.org/haccp/>

4. Наукова бібліотека ім. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.

12. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Управління ресурсами та витратами» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті та Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському НУ.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання:

- отриманих у неформальній та/або інформальній освіті здобувачами усіх рівнів вищої освіти які: здобувають вищу освіту в Університеті за певною освітньою програмою; переводяться з іншого ЗВО до Університету або з однієї освітньої програми на іншу в межах Університету; поновлюються до складу здобувачів освіти в Університеті. Загальний обсяг освітніх компонентів освітньої програми, що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми;

- для учасників програм академічної мобільності на території України чи поза її межами; здобувачів освітніх ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, доктора філософії, здобувачів наукового ступеню доктора наук, науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників й інших учасників освітнього процесу та для здобувачів вищої освіти усіх рівнів які переводяться з інших ЗВО (вітчизняних чи іноземних) або поновлюються на навчання (у т.ч. перервавши навчання в інших ЗВО). Перезарахування

кредитів відбувається в університеті автоматично на основі Договору про навчання, Договору про практику/стажування. Для Учасника, який подає до Університету Академічну довідку про зараховані результати навчання в іншому ЗВО, з яким немає діючого Договору про співпрацю, перезарахування кредитів здійснюється предметною комісією відповідно до п. 2.4 Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському НУ.

13. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Управління ресурсами та витратами», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

14. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025 РІК

В 2025 році в робочій програмі відповідно до навчального плану було внесено зміни в структуру навчальної дисципліни, доповнено зміст лекційних занять, оновлено список базової та допоміжної літератури.